

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno a příjmení: **Michaela Peštová**

katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Název práce: **Efektivita projektů rozvojové pomoci a hodnocení vybraných projektů rozvojové pomoci ČR**

Oponent práce: **Ing. Miluše Stará (ITS ČZU, PŘFUK)**

Posudek oponenta práce:

Bakalářská práce obsahuje celkem 69 stran včetně obsahu, seznamu zkratk, 11 stran seznamu použitých zdrojů včetně seznamu evaluačních dokumentů a 7 stran příloh.

Seznam literatury obsahuje 30 zdrojů.

Autorka si zvolila téma efektivity zahraniční rozvojové spolupráce České republiky.

Téma je stále aktuální a diskuze nad efektivností určitých projektů zahraniční rozvojové spolupráce je v současnosti opodstatněná.

Autorka práci člení do pěti kapitol, které dále dělí do subkapitol, kdy na sebe jednotlivé subkapitoly logicky navazují.

V první část práce autorka popisuje pohled na rozvojovou spolupráci včetně určitých pravidel podle kterých je poskytována. Zde by bylo vhodnější použití širší definice rozvojové pomoci, kde by byla zahrnuta i pomoc v podobě nejen ekonomického rázu (str.11)

V této části by se měla autorka vyvarovat svých osobních postojů vůči specifické pomoci. (str.11 Výjimku tvoří např. USA, kde vojenská „pomoc“ tvoří až jednu třetinu objemu prostředků zahraniční pomoci (Halaxa 2000). Otázkou zůstává, do jaké míry vojenské intervence Spojených států napomáhají skutečnému rozvoji dané oblasti.)

Druhá kapitola se zabývá tématem efektivity rozvojové spolupráce, kde první subkapitola popisuje hodnocení efektivity rozvojové spolupráce a další subkapitoly popisují nejčastěji kritizované aspekty rozvojové spolupráce.

Jako velký nedostatek považuji zaměření víceméně na negativní důsledky rozvojové spolupráce, chybí mi zde pozitiva, která rozvojová spolupráce přináší.

Str.14: Z analýz makroekonomických ukazatelů však nejsou patrné sociální dopady rozvojové spolupráce v přijímající zemi. (tato formulace je poněkud nešťastná, nejsou patrné okamžité, bezprostřední dopady)

Str. 15 : Aliance pro pokrok (bylo by vhodné rozepsat o co se přesně jednalo)

Podle Lahiri a Raimondos-Møller (2000) je velký podíl rozvojové spolupráce poskytován v relativně prosperujících rozvojových zemích. (vhodné poukázat na potřebu jiného výpočtu prosperity rozvojových zemí než pouze měřením HDP/osoba, toto hodnocení je již překonáno a není přesným ukazatelem vyspělosti daného státu)

Str.17: tvrzení že většina projektů trvá 2 roky není podložena, zde by bylo vhodné rozčlenit projekty podle doby trvání a charakteru na krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé a uvést příklady, jaká forma rozvojové spolupráce je vhodná k těmto projektům.

Str.19: uvést konkrétní jména rozvojových bank

Str.19: při hodnocení administrativních nákladů chybí podklady typu: sledované období, grafy, tabulky

V třetí kapitole autorka podává výklad o zahraniční rozvojové spolupráci České republiky, zde by bylo vhodné čerpat podklady z více zdrojů než které autorka cituje.

Čtvrtá kapitola se týká autorčiny analýzy hodnocení projektů ČR, kdy není zcela nejvhodnější skutečnost, že k vypracování analýzy byla použita zpracovaná data pouze od jedné organizace.

Poslední kapitola popisuje efektivitu projektů ZRS ČR

Str.35: 6.1.1 Neposkytování pomoci nejchudším zemím

- rozpor v tom co uvádí autorka, že ČR má málo prioritních zemí (8) a OECD že by naopak bylo vhodné počet těchto zemí snížit o 2 či 3

Str.36: 6.1.2 Ignorování institucionálních podmínek země přijímající pomoc

- chybí zdroje informací

6.1.3 Netransparentnost

- chybí zdroje informací a konkrétní příklady

Str.37: 6.1.4 Roztříštěnost pomoc

- bylo by vhodné doložit informacemi proč byly dané lokality vybrány (př. zdroj vody, dostatečné infrastruktury)

Str. 40: 6.1.8 Technická pomoc a stipendia poskytovaná zahraničním studentům

- autorka uvádí že počet vyplacených stipendií zahraničním studentům má klesající ráz, s čímž nemohu souhlasit, dále pak nemohu souhlasit s tvrzením, že v ČR byla možnost studia na českých vysokých školách do roku 2008 pouze v českém jazyce, na několika vysokých školách je možnost dvojjazyčného studia již několik let, příkladem můžu zmínit ITS ČZU kde výuka i zkoušky byly vedeny ve dvou jazycích a student měl možnost výběru z anglického či českého jazyka.

Str. 45, 46: 6.3.4 Hodnocení z hlediska data počátku realizace

- autorka v této části zmiňuje úspěšnost projektů dle začátku jejich realizace, kdy tato část práce nemá svým způsobem žádnou vypovídající hodnotu. Na základě roku uvedení projektu nemohu odvodit klesající či naopak vzrůstající tendenci k úspěšnosti zahraniční rozvojové spolupráce. Tato část práce mohla být zcela vynechána.

Po formální stránce je práce bez významnějšího počtu překlepů a je přehledná.

Práce na mne bohužel působí dojmem, že se jedná o jakousi kompilaci sebraných zdrojů, které v mnoha případech nejsou v textu řádně citovány. Na několika místech textu se nachází statistická data, u kterých nejsou uvedené grafy, ze kterých by se tyto informace daly vyčíst (např. str. 19 "Celosvětový průměr administrativních nákladů činí 9 % z celkové výše ODA. Multilaterální agentury mívají zpravidla vyšší administrativní náklady než bilaterální dárce (Easterly a Pfutze 2008)").

Při psaní významu zkrátek by se měla autorka držet stejného formátu, tj. pokud anglickou zkratku převádí do češtiny, tak toto provést u všech anglických zkrátek a ne pouze u některých. Co se týče používání zkrátek, které se změnily, tak doplnit i nové podoby (ITSZ je nějakou dobu pouze ITS).

Bohužel se mi jeví značné opakování, kdy obecně shrnutí kritizovaných praktik mohlo být vynecháno a ponecháno pouze ve zhodnocení zahraniční rozvojové spolupráce České republiky.

Co se týče naplnění cílů práce, zde větší rozpor a odklon nevidím. Bohužel práce působí pouze dojmem mapování současné situace, kde není patrný nástin řešení kritických aspektů realizace projektů.

Doporučení:

Opustit od zdlouhavého popisu knižních aspektů při realizaci zahraniční rozvojové spolupráce a spíše se zaměřit na konkrétní příklady za použití více než jednoho zdroje informací.

Dále pak doporučuji osobní styk s realizátory konkrétních projektů, kteří mohou autorce projekt přiblížit více než pouze informacemi z evaluačních zpráv.

V případě volby teoretické práce více diskutovat různé zdroje.

V práci se nacházejí určité pasáže, které vycházejí pouze z omezeného počtu zdrojů (viz 4 Zahraniční rozvojová spolupráce České republiky), v tomto případě bych doporučovala využití více dostupných zdrojů. Citace autorů by zasloužily více pozornosti, zaměřit se na správné citování knih, publikací, odkazů.

Při obhajobě doporučuji zaměřit se na tyto otázky:

- 1) Můžete uvést jakým způsobem by mělo docházet k minimalizaci administrativních nákladů?
- 2) Čím se zabývá (co měří) Index lidského rozvoje HDI a index lidské chudoby HPI?
- 3) Proč má ČR směřuje zahraniční rozvojovou spolupráci do osmi prioritních zemí? (historické vazby)

Práci k obhajobě doporučuji

Navrhuji hodnocení známkou: chvalitebný

Datum: 7.9.2009

Ing. Miluše Stará,

